

Pl. Doctor Gómez Ulla s/n
03013 Alicante
Tl. 965 149 000

www.marqalicante.com

El Museo Arqueológico Provincial de Alicante-MARQ en colaboración con la Cátedra Demetrio Ribes UV-CITMA presenta la exposición **Lugares e itinerarios de las Obras Públicas. El paisaje valenciano.**

Por medio de esta muestra se da a conocer, de forma temática y cronológica, algunos paisajes, conjuntos e hitos relevantes de la historia de la obra pública en nuestra Comunidad. El objetivo marcado por la Cátedra es poner en valor el patrimonio de la obra pública -de gran riqueza pero muy poco conocido- y su historia, suscitando el encuentro entre la sociedad y estos elementos singulares como parte de sus señas de identidad.

El Museu Arqueològic Provincial d'Alacant-MARQ en col·laboració amb la Càtedra Demetrio Ribes UV-CITMA presenta l'exposició **Llocs i itineraris de les Obres Públiques. El paisatge valencià.**

Per mitjà d'aquesta mostra es dona a conèixer, de forma temàtica i cronològica, alguns paisatges, conjunts i fites rellevants de la història de l'obra pública en la nostra Comunitat. L'objectiu marcat per la Càtedra és posar en valor el patrimoni de l'obra pública -de gran riquesa però molt poc conegut- i la seua història, que suscita la trobada entre la societat i aquests elements singulars com a part de les seues senyes d'identitat.

MUSEO EL BORJÓN
DEL AÑO 2004

MARQ
MUSEO ARQUEOLÓGICO DE ALICANTE

al
DIPUTACIÓN
DE ALICANTE

Demetrio
Ribes

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

AYUNTAMIENTO DE ALICANTE

ITHV
INSTITUTO DE INVESTIGACIONES
DE HISTORIA Y GEOGRAFÍA

Lugares e itinerarios de las obras públicas

El paisaje valenciano

Llocs i itineraris de les obres públiques

El paisatge valencià

Las obras públicas son elementos del territorio construido, de la arquitectura del lugar. Construir en nuestro medio natural es habitar, proyectar y dar un orden deliberado a los distintos espacios, transformándolos, y conectándolos entre sí. Su valor patrimonial, de gran variedad y riqueza, constituye un auténtico legado cultural e histórico de nuestra civilización; pues debemos considerar que a la gran variedad de sus elementos, hay que añadir la variedad de sus materiales, los diferentes sistemas constructivos, las soluciones técnicas para su adaptación a la geografía del lugar, etc. Todo un legado técnico y científico que hay que conocer y valorar.

Les obres públiques són elements del territori construït, de l'arquitectura del lloc. Construir en el nostre medi natural és habitar, projectar i donar un ordre deliberat als distints espais, transformant-los, i connectant-los entre si. El seu valor patrimonial, de gran varietat i riquesa, constitueix un autèntic llegat cultural i històric de la nostra civilització; perquè hem de considerar que a la gran varietat dels elements, cal afegir-hi la varietat dels materials, els diferents sistemes constructius, les solucions tècniques per a l'adaptació a la geografia del lloc, etc. Tot un llegat tècnic i científic que cal conèixer i valorar.

ITINERARIO I. Paisajes singulares

Desde siempre se ha dicho que la construcción de un puente, un canal, una presa, un acueducto o una muralla, marcan el territorio y el paisaje; pues las obras de la ingeniería civil se caracterizan por su fuerte vinculación al terreno. Su precisa disposición sobre el terreno ha requerido de estudios y levantamientos topográficos, medidas y replanteos, dado que su construcción se ha visto sometida a estos presupuestos. En su historia intervienen acciones temporales heterogéneas, permanencias de larga duración, inflexiones y procesos de sedimentación. Así los paisajes incorporan, de forma concurrente, aspectos de historias, pasadas y actuales; exhiben una historia variada y unos intervalos de ocupación siempre cambiantes; sus atributos son temporalidad y simultaneidad.

ITINERARI I. Paisatges singulars

Des de sempre s'ha dit que la construcció d'un pont, un canal, una presa, un aqüeducte o una muralla marca el territori i el paisatge, perquè les obres de l'enginyeria civil es caracteritzen per la forta vinculació al terreny. La seua disposició precisa sobre el terreny ha requerit estudis i alçaments topogràfics, mesures i replantejaments, atès que la seua construcció s'ha vist sotmesa a estos pressupòsits. En la seua història intervenen accions temporals heterogènies, permanències de llarga duració, inflexions i processos de sedimentació. Així, els paisatges incorporen, de forma concurrent, aspectes d'històries passades i actuals; exhibixen una història variada i uns intervals d'ocupació sempre canviants; els seus atributs són temporalitat i simultaneïtat.

ITINERARIO II. El legado cultural

El territorio evidencia las diversas formas de organización del espacio en relación con el uso y la explotación de la naturaleza. Su grado de desarrollo social y técnico siempre es reflejo de la sociedad que lo ha construido y diseñado. La multitud de elementos que lo componen (caminos, carreteras, puentes, túneles, acueductos, presas, puertos, etc.) son un muestrario de la materialidad o de la arquitectura del territorio, son huellas de periodos históricos, signos de identidad de sociedades pasadas. A su vez, esta ocupación del territorio y la conexión de los diferentes ámbitos geográficos tendrán a lo largo de la historia unas técnicas y unos lenguajes concretos. Técnicas que constituyen un legado científico y tecnológico, un lenguaje con un amplio repertorio de signos.

ITINERARI II. El llegat cultural

El territori evidencia les diverses formes d'organització de l'espai en relació amb l'ús i l'explotació de la naturalesa. El seu grau de desenvolupament social i tècnic sempre és reflex de la societat que l'ha construït i dissenyat. La multitud d'elements que el componen (camins, carreteres, ponts, túnels, aqüeductes, preses, ports, etc.) són un mostari de la materialitat o de l'arquitectura del territori, són empremtes de períodes històrics, senyals d'identitat de societats passades. Al seu torn, esta ocupació del territori i la connexió dels diferents àmbits geogràfics tenen al llarg de la història unes tècniques i uns llenguatges concrets: tècniques que constitueixen un llegat científic i tecnològic, un llenguatge amb un ampli repertori de signes.

ITINERARIO III. Redes y trazas del territorio

La idea que tenemos del paisaje construido está íntimamente ligada al transporte. Gran parte de las transformaciones de un territorio son consecuencia de la acción de la comunicación, del movimiento del hombre, del agua, de la energía, de las mercancías, de las ideas. Todo un proceso derivado de las necesidades básicas del ser humano, el movimiento, el bienestar y el progreso. Estas necesidades han ido desarrollando, a su vez, unas redes e infraestructuras lineales como plataformas de estas comunicaciones; han estructurado, organizado y ordenado el territorio; han determinado tipos de elementos de la construcción que antes y ahora han resuelto los obstáculos de las infraestructuras programadas. Son muchas las diferentes redes lineales que se pueden contemplar en nuestro paisaje cultural. Todas ellas estructuran el territorio y proporcionan datos y testimonios para la interpretación de las sociedades presentes y pasadas que las han utilizado.

ITINERARI III. Xarxes i traces del territori

La idea que tenim del paisatge construït està íntimament lligada al transport. Gran part de les transformacions d'un territori són conseqüència de l'acció de la comunicació, del moviment de l'home, de l'aigua, de l'energia, de les mercaderies, de les idees. Tot un procés derivat de les necessitats bàsiques del ser humà, el moviment, el benestar i el progrés. Estes necessitats han anat desenvolupant, al seu torn, unes xarxes i infraestructures lineals com a plataformes d'estes comunicacions; han estructurat, organitzat i ordenat el territori; han determinat tipus d'elements de la construcció que abans i ara han resolt els obstacles de les infraestructures programades. Són moltes les diferents xarxes lineals que es poden contemplar en el nostre paisatge cultural. Totes estructures el territori i proporcionen dades i testimonis per a la interpretació de les societats presents i passades que les han utilitzat.